

Tredje Afsnit.

Patronatsforholdet til Frue Kirke.

Den store Johannesgruppe i Kirkeportalets Fronton var fra Begyndelsen af ikke kommet til sin Ret, og havde ikke kunnet gjøre — og fra Aar til Aar i ringere Grad — den tilsigtede Virkning. Saaledes som den var opstillet af brændt Ler (terra cotta) var den ved Brændingen svundet saa betydeligt ind, at Figurerne ikke kunde give den rette Udfyldning af Rummet. Dertil kom, at Brændingen, for at Indsvindingen ikke skulde blive endnu større, var foretaget i en ufuldstændig Grad; som Følge heraf var Massen saa porøs, at et Overtræk med Oliefarve med faa Aars Mellemrum var nødvendig for nogenlunde at beskjerme den mod Vejr- ligets Indflydelse. Allerede herved tabtes hver Gang i Omridsenes Skarphed, men endnu langt væsentligere var det, at der ved ethvert Eftersyn viste sig større eller mindre Dele, der vare saaledes forvitrede, at de maatte søges udbedrede saa godt, som det lod sig gjøre. Det lod sig forudse, at der inden Forløbet af en Menneske- alder ikke vilde være synderlig tilbage af det oprindelige Kunstværk. Den akade- miske Værge for Frue Kirke, Professor Clausen, henledede derfor i Skrivelse af 27de Oktober 1870 Konsistoriums Opmærksomhed paa dette Forhold og opfordrede det til at træffe Foranstaltninger til at raade Bod herpaa.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, i hvilket Materiale Gruppen skulde repro- duceres, ytrede han, at Afstøbning i Bronze eller Zink ikke vilde frembringe en tilfredsstillende Virkning, idet Figurerne efterhaanden vilde antage et sort, jern- agtigt Udseende. Udførelse i Marmor vilde derimod bringe Kirken en overordentlig Prydelse, og naar dertil valgtes det blaalige Marmor, som baade er billigere og mere haardført, vilde der ogsaa kunne opnaas en tilfredsstillende Grad af Varighed, i hvilken Henseende han henviste til, at Figurerne paa Frihedsstøtten, der ere frit staaende og udførte i hvidt Marmor, have trodset Vind og Vejr i over 70 Aar. Over Bekostningerne havde Professor Bissen i sin Tid gjort et Overslag; dette maatte vel nok forhøjes en Del, men han antog dog, at Udgifterne ikke vilde overstige 30,000 Rd. Spørgsmaalet blev da, hvorfra dette betydelige Beløb skulde tages. I saa Henseende gjorde han opmærksom paa, at den extraordinære Byg- ningsfond, som ved kgl. Resolution af 25de December 1832 var tillagt Frue Kirke, havde til Formaal dels at udrede de Omkostninger, der vilde være forbundne med Anskaffelse, Transport og Opstilling af de Kunstværker, som Kirken endnu enten ganske manglede eller kun havde i Gipsafstøbning, dels til at bestride de over- ordentlige Udgifter, som ved særdeles indtrædende Omstændigheder maatte gjøres

fornødne til Vedligeholdelse af Kirken og dens Inventarium. Denne Fond beløb sig til 31,700 Rd. Da den kgl. Resolution blev afgivet, kunde Frue Kirkes aarlige Indtægt kun netop, undertiden endog med Nød, balancere med Udgiften. Uafviselige Hovedreparationer af højst forskjellig Art, saa vel ved Kirkebygningen som ved Taarnet, saa vel ved Kirkens Ydre som dens Indre, forestod i en Række af Aar, og man maatte ved disse ty til den nævnte Bygningsfonds Kapital. Først i den sidste Snes Aar kunde Kirken afslutte sit Regnskab med et efterhaanden stigende Overskud, saa at dens rentebærende Kapital nu udgjorde 41,430 Rd. At give Restbeløbet af den i Aaret 1832 grundlagte Bygningsfond en Anvendelse til at fyldestgøre det Formaal, der fra først af var opstillet som det nærmeste og fornemste: Udførelse af de Thorvaldsenske Billedværker i et værdigt Materiale, maatte da siges at være fuldt grundet, saa meget mere, som dette kun vilde være en Afbetaling paa noget af den Taknemlighedsgjæld, i hvilken Frue Kirke staar til den store Kunstner.

Forinden Konsistorium imidlertid kunde fatte nogen Beslutning om Udførelsen af et Foretagende, der vilde kræve en saa betydelig Udgift, maatte den selvfølgelig søge Sagen belyst fra de forskjellige Synspunkter, der her kunde gjøre sig gjældende og indhentede derfor nærmere Erklæringer over Professor Clausens Forslag fra Universitetets Kvæstor, Inspektionen for Frue Kirke og Kunstakademiet. I en den 7de Januar 1871 afgivet Erklæring ytrede Kvæstor, at Bygningsfondens Kapital, der med nogle i December Termin 1871 indkjøbte kgl. Obligationer udgjorde 33,200 Rd. nominel Værdi, ved at realiseres kun vilde kunne udbringes til c. 27,550 Rd., hvorfra dog maatte drages, hvad der endnu i Følge Højesteretsdom af 20de Jan. 1869 skulde tilbagebetales af den tidligere indkomne Afgift for Brænde, som er udlosset uden for Byen, og Arbejdet eller Betalingen for samme maatte derfor i ethvert Tilfælde udsættes i c. 2½ Aar, naar Bekostningerne ansloges til 30,000 Rd., og det kun under Forudsætning af, at ingen flere extraordinære Bygningsudgifter i dette Tidsrum vilde komme til at paahvile Fonden. At afholde disse Udgifter var Fondens andet Øjemed, for saa vidt Kirken ikke af sine egne Midler maatte være i Stand dertil, og dette havde meget ofte været Tilfældet. I de sidst forløbne 20 Aar havde nemlig Fonden gennemsnitlig aarlig bidraget 2234 Rd. 22 Sk. til Kirkens Bygningsudgifter, eller i alt for dette Tidsrum 44,684 Rd. 56 Sk., og da selve Kirken for 20 Aar siden kun ejede en Kapital af 3980 Rd., vilde altsaa de paagjældende Bygningsarbejder ikke være blevne udførte, saafremt den omhandlede extraordinære Bygningsfond ikke havde eksisteret. Naar nu dennes hele Formue anvendtes i det omhandlede Øjemed, og Fonden, som ikke havde andre Indtægter end sine Renter, derved helt ophævedes, vilde Kirken aldrig mere derfra kunne faa Hjælp, om den end i Fremtiden maatte komme i nok saa stor en Trang. For at komme til Erkjendelse om, hvor vidt der i en nærmere Tid maatte forestaa Kirken større, extraordinære Vedligeholdelsesarbejder, havde han begjært Bygningsinspektørens Erklæring herover, og denne havde da fremsendt et Overslag over forestaaende Hovedreparationer til et Beløb af 10,740 Rd. Disse Udgifter vare imidlertid ikke større, end at Kirken selv vilde kunne afholde dem, uden at det vilde være nødvendigt at ty til den særlige Fond. Men af Hensyn til, at der senere hen i Tiden kunde komme meget store Udgifter til Vedligeholdelse af de ikke solide Kirke- og Taarnbygninger, og af Hensyn til mulig indtræffende ulykkelige Begivenheder ansaa han det dog for rettest, at den extra-

ordinære Bygningsfonds Kapital ikke helt forbrugtes til det foreslaede Øjemed, men at der blev en lille Kapital tilbage, som ved sin aarlige Rente kunde voxe til fremtidig Anvendelse i de samme Øjemed, som nu var foreskrevet. Denne Fremvæxtkapital foreslog han fastsat til 2,500 Rd.; antoges dette Forslag, vilde der, hvis Bekostningen beløb sig til 30,000 Rd., hengaa $4\frac{1}{2}$ Aar, før Planen kunde bringes til Udførelse.

I tvende den 29de April og 30te December 1871 afgivne Erklæringer udtalte Kunstakademiet sig om de forskjellige Materialier, i hvilke der kunde være Tale om at udføre Gruppen, og Omkostningerne derved. Ved at udføres i Metal, vilde Figureerne blive noget mindre end Modellerne paa Grund af Metallets Svinding; ligeledes vilde de med Tiden blive saa mørke, at Detaillerne i den Højde, hvori Figureerne skulde anbringes, ikke bleve saa synlige, som naar de udførtes i et lysere Materiale. Bekostningerne herved vilde efter et fra Billedhugger Bissen modtaget Overslag udgjøre:

Broncestøbningen	20,270 Rd.
Ciselering, Opstilling o. s. v.	5,800 —
Gipsform og Afstøbning, der maatte foregaa under kunstnerisk Tilsyn	2,500 —
	<hr/>
	28,570 Rd.

Ved at udføre Gruppen i Terrakotta vilde man udsætte sig for en Formindskelse af Gruppens og de enkelte Figurers Størrelse paa Grund af Svinding i Brændingen. Dertil kom, at Terrakotta i Sammenligning med Marmor eller Bronze forholdsvis havde en saa ringe Varighed, at Akademiet bestemt maatte udtale sig mod en Fornylse af Gruppen i dette Materiale. Omkostningerne vilde efter et fra Ipsens Enke modtaget Tilbud udgjøre 6,990 Rd., hvortil da vilde komme 2,500 Rd. for Gipserarbejdet, i alt 9490 Rd. Medens Akademiet saaledes maatte fraraade, at man fornyede Gruppen i Bronze eller Terrakotta, maatte det derimod bestemt tilraade, at man valgte Marmor som det skønneste, haardeste og varigste Materiale og tillige det, hvori Figureerne kunde udføres ganske efter Modellernes Størrelse. Omkostningerne herved vilde være:

Udførelse i Marmor	22,300 Rd.
Gipserarbejde	2,500 —
Opstilling, Transport og Assurance	5,300 —
	<hr/>
	30,100 Rd.

Inspektionen for Frue Kirke delte sig i et Flertal og et Mindretal. I den under 4de Juli 1871 afgivne Erklæring erkjendte vel Flertallet, at det vilde være smukt, om Johannesgruppen ligesom Thorvaldsens øvrige Arbejder (med Undtagelse af Basrelieffet i Alternichen) kunde blive udført i Marmor, men at det dog maaske vilde være et Spørgsmaal, om Gruppen, der jo skulde opstilles i saa stor en Højde, at man maatte fjerne sig betydeligt fra den, før ret at kunne se den, behøvede at udføres i Marmor for at tage sig ud. De skarpere Omrids vilde her formentlig faa mindre Betydning, hvorimod de, der særligt ønskede at studere Figureerne, maatte søge hen i Museet. En Fornylse af Gruppen vilde efter dets Mening rettest kunne foretages i Terrakotta; de Mangler, der klæbede ved den nuværende Gjengivelse, vilde ved en eventuel Fornylse formentlig let kunne rettes. Udgiften vilde blive saa meget ringere, end ved en Udførelse i

Marmor, at Kirken vilde kunne spare Kapitalen og kun behøve at anvende Renten dertil, naar denne oplagdes i Mellemtiden. En saa betydelig Udgift, som en Udførelse i Marmor vilde medføre, maatte Flertallet bestemt fraraade af Hensyn til det andet Formaal med Bygningsfondens: at bestride overordentlige Udgifter ved Kirkens Vedligeholdelse. Var Frontespicen tom, og Spørgsmaalet drejede sig om Anskaffelse af en Gruppe til at udfylde den, var Sagen en anden; men her var kun Tale om en Forskjønnelse, der forelaa ingen Nødvendighed. Dernæst maatte man have for Øje, at der forestod betydelige Hovedreparationer, ligesom i det hele taget Kirkens lette Bygningsmaade gjorde det til Pligt for Overbestyrelsen at samle og sikre de Midler, der vare henlagte til dens Vedligeholdelse, saa at de Istandsættelser, som bleve nødvendige, kunde afholdes ved disse. Endelig gjorde Flertallet gjældende, at det paa en Tid, hvor det viste sig, at Kirkerne i Kjøbenhavn kun i en ringe Grad under trængende Omstændigheder kunde gjøre Regning paa Understøttelse fra Regeringens eller Patronaternes Side, maatte siges at være uforvarsomt at anvende en saa betydelig Sum til et enkelt Kunstværks Udførelse paa en værdigere Maade, naar ikke større Midler havdes til fremtidige Arbejder, end den Kapital af 41,000 Rd., som Kirken ejede. Heller ikke burde man overse, at det just paa den Del af Menigheden, der havde en mere sand, levende kirkelig Sans og Interesse, vilde gjøre et meget blandet Indtryk, naar man samtidig med, at der trængtes til flere Kirker, og Midlerne til Opførelsen af en enkelt saadan kun langsomt tilvejebragtes, havde Raad til at anvende en saa betydelig Sum til et Formaal, hvis Nødvendighed og Gavnlighed vistnok mange ikke kunde erkjende.

Denne sidste Betragtning fandt Mindretallet (Professor Clausen) at staa saa langt uden for de særlige Forhold, der ved denne Sag maatte blive bestemmende, at ethvert Hensyn til den maatte erkjendes at være uden for Ordenen. I Modsætning til Flertallet gjorde han gjældende, at det vilde være uforvarsomt at forsømme ved Hjælp af Bygningsfondens Midler at faa et af Thorvaldsens Hovedværker, tilmed en Gave fra Kunstneren til Kirken, bragt ud af den nuværende, skæmmende og hensuldrende Tilstand, saa meget mere, som Fondens første Formaal var at bekoste Anskaffelse og Opstilling af Thorvaldsens Værker i et værdigt og varigt Materiale. Hvad Kirkens Formue angik, gjorde han opmærksom paa, at den, efter at være blevet forøget med Overskuddet for 1870—71 nu udgjorde 44,600 Rd. I øvrigt henholdt han sig til sin Indstilling i Egenskab af Kirkens akademiske Værge.

Sagen var nu saa vidt oplyst, at Konsistorium kunde forelægge Ministeriet den, hvilket skete ved Skrivelse af 15de Februar 1872. Konsistorium tiltraadte i alt væsentligt Professor Clausens Forslag, og ansaa det for i høj Grad ønskeligt, at der blev sørget for en Fornyelse af Gruppen Med Hensyn til Spørgsmaalet om, i hvilket Materiale dette burde ske, henholdt Konsistorium sig til Kunstakademiet, for saa vidt dette havde udtalt sig mod en Udførelse i Terrakotta. Udførelsen burde formentlig ske i Marmor eller Bronze, men man henstillede Valget mellem disse til Ministeriet, da hvert af Stofferne havde sine ejendommelige og iøjnefaldende Fordele og Mangler, og Forskjellen mellem Omkostningerne ved Udførelsen paa den ene eller anden Maade ikke var saa betydelig, at den kunde være afgjørende. Med Hensyn til Forslaget om at dække Udgifterne ved Hjælp af den ekstraordinære Bygningsfond, gjorde denne Fonds Bestemmelse og de foreliggende Forhold det ej alene berettiget og forsvarligt, men indeholdt endogsaa en bydende

Opfordring til at anvende Fondens Midler paa den omhandlede Maade. Det var det første Formaal med den ved Reskript af 1832 grundede Fond at bekoste Anskaffelsen og Opstillingen af Thorvaldsens Værker i et værdigt og varigt Materiale; men dette Hovedformaal vilde aabenbart tilsidesættes, dersom man uden meget vægtige Grunde forseemte at anvende de fornødne Midler til at bringe et af Thorvaldsens Hovedværker, som var skjænket Kirken af Kunstneren, ud af den uskjønne og hensuldrende Tilstand, i hvilken det befandt sig. En saadan Forseemelse kunde ikke forsvares ved den Betragtning, at Reskriptet af 1832 næst efter hint Hovedformaal i anden Række havde bestemt den extraordinære Bygningsfond til at bestride de overordentlige Udgifter, som ved særdeles indtræffende Omstændigheder maatte gjøres fornødne til Vedligeholdelse af Kirken og dens Inventarium, og at den foreslaaede Anvendelse af Fondens Midler vilde umuliggjøre fremtidige Bidrag til dette andet Formaal. Selv om Meningen var, hvad dog ej var Tilfældet, at forbruge hele Bygningsfondens Kapital til Johannesgruppens Fornyelse, uden at sikre sig, at noget blev i Behold, kunde der nemlig efter de foreliggende Forhold dog ikke deri findes en Tilsidesættelse af de Hensyn, der skyldtes dette andet Formaal for Fonden. Det var saa langt fra, at dette Formaal ikke var kommet til sin Ret, at der i Løbet af de Aar, i hvilke Bygningsfonden havde bestaaet, var blevet anvendt den betydelige Kapital af 75,946 Rd. 40 Sk. paa Kirkebygningen og dens Inventarium. Hvilken overordentlig Betydning dette havde haft for Kirkens økonomiske Forhold saas bedst deraf, at medens Kirken ved Begyndelsen af 1851 kun ejede en Kapital af 3,980 Rd., ejede den nu 45,080 Rd., omtrent det samme Beløb, som Bygningsfonden i Tidsrummet fra 1851 havde anvendt til Kirkens Bygningsudgifter. At Kirken med denne betydelige Formue vilde kunne afholde ej alene de forestaaende Hovedreparationer, men i det hele taget alle Reparationsudgifterne, uden at ty til den særlige Fond, fremgik tilstrækkeligt af Kvæstors Erklæring. At der i Fremtiden mulig kunde opstaa Spørgsmaal om Vedligeholdelsesarbejder eller indtræffe ulykkelige Begivenheder, som kunde medføre saa store Udgifter, at Kirken ikke ved egne Midler kunde overkomme dem, vilde ikke kunne komme i Betragtning lige over for et Foretagende, der af Forholdene paabødes som paatrængende nødvendigt, som gik ud paa at fyldestgjøre Fondens Hovedformaal, og hvis Udførelse vilde kunne anses som Afbetaling paa noget af den Taknemlighedsgjæld, hvori Frue Kirke stod til Thorvaldsen. I alt Fald vilde ethvert fornuftigt Hensyn til, hvad en uberegnelig Fremtid kunde medføre, ske fuldstændig Fyldest, naar man i Overensstemmelse med Kvæstors Forslag af Fonden bevarede en Fremvæxtkapital. Konsistorium ansaa det vel ej for ubetinget nødvendigt, at der burde træffes en saadan Foranstaltning, men mente dog, at det vilde være rigtigt at gaa ind paa denne Tanke for derved at fjerne enhver Betænkelighed ved Forslaget, og man havde saa meget lettere kunnet slutte sig hertil, som det paatænkte Arbejdes Beskaffenhed og Omfang i alle Tilfælde vilde medføre, at en Række af flere Aar vilde hengaa med dets Forberedelse og suksessive Udførelse. Fremvæxtkapitalen vilde rettest kunne sættes til 2,500 Rd. i rentebærende Aktiver, som af Kvæstor foreslaaet. Lige over for den Udtalelse af Kirkeinspektionens Flertal, at Anvendelsen af en saa betydelig Sum til en Kirkes kunstneriske Udsmykning vilde tage sig besynderlig ud paa en Tid, hvor det faldt saa vanskeligt at tilvejebringe Midler til at afhjælpe Trangen til flere Kirker i Hovedstaden, gjorde Konsistorium gjældende, at hvad

Vægt der end maatte kunne tillægges dette Hensyn, hvis der var Tale om en Anvendelse af Kirkens almindelige Formue, maatte det i alt Fald erkjendes at være uden Betydning her, hvor Talen var om Anvendelsen af en selvstændig bestaaende, fra Kirkens almindelige Formue ganske afsondret Fond, som havde sine ejendommelige, ved Reskript af 1832 bestemte og begrænsede Formaal. Endelig bemærkede Konsistorium, at Arbejdet maatte indledes med en Gipsafstøbning, i hvilket Stof end Udførelsen skulde finde Sted, med mindre de Former, der oprindeligt havde tjent til Arbejdets Udførelse, endnu skulde forefindes i Rom i brugelig Stand, hvad dog næppe havde Rimelighed for sig; Udgifterne hermed vare anslaaede til 2,500 Rd. Konsistorium ansaa det for rettest, at der strax skredes til Udførelse af denne Del af Arbejdet, hvorimod Arbejdernes Fortsættelse maatte finde Sted efterhaanden som Midlerne tillod det, hvorved der maatte tages Hensyn til, at Fonden, hvis Kapital efter Kursen paa kgl. Obligationer kunde udbringes til omtrent 27,964 Rd blev tilstrækkelig saa vel til Udgifterne ved Arbejdet, som til Bevarelsen af den Fremvækstkapital paa 2,500 Rd, som var foreslaaet at skulle blive i Behold.

Konsistorium indstillede derfor, at Johannesgruppen i Frue Kirkeportals Fronton maatte søges udført i et værdigere og varigere Materiale, end det nuværende, enten Marmor eller Bronze / at til dette Arbejde maatte anvendes Kirkens extraordinære Bygningsfonds Kapital, dog at mindst 2,500 Rd i rentebærende Aktiver forblev i Behold, samt at Foretagendet iværksattes saaledes, at der strax skredes til de forberedende Arbejder, navnlig den fornødne Gipsafstøbning, men at i øvrigt Arbejdets Udførelse ordnedes saaledes, som Hensynet til Kapitalens efterhaanden voxende Størrelse og Bevarelsen af det oven nævnte Restbeleb krævede. Efter en i Overensstemmelse hermed af Ministeriet nedlagt allerunderdanigst Forestilling blev denne Indstilling allernaadigst bifaldet ved kgl. Resolution af 9de Marts 1872. Ved under 16de s. M. at meddele Konsistorium dette, tilføjede Ministeriet, at det ansaa det for rigtigst, at Arbejdet i sin Tid udførtes i Marmor.

— For at forhindre de Ulemper, der vare forbundne med, at Personer der passerede Kirken, toge Vejen inden for Kolonnaden, og at Børn legede og tumlede sig om Pillerne, saa vel som om Statuerne, foreslog Inspektionen i Skrivelse til Konsistorium af 16de September 1872, at et Jerngitter anbragtes fra Hjørnet af Kirkemuren omkring begge Statuerne til den yderste Kolonne paa hver Side og mellem selve Murpillerne; Omkostningerne herved ansloges til 270 Rd. Da det i Konsistorium fra flere Sider blev gjort gjældende, at et saadant Gitter vilde være til Besvær for de Kirkesøgende, navnlig ved den Trængsel, som let kunde opstaa, naar en større Masse Mennesker skulde benytte et indskrænket Antal Adgange, samt at Gitterets Anbringelse saa nær ved Kirken, som foreslaaet, yderligere vilde forstærke det smaalige og knebne Indtryk, som Kirkebygningens Façade gjorde, henledede Konsistorium i Skrivelse af 24de Oktober 1872 Inspektionens Opmærksomhed paa 2 Forslag, der i denne Anledning vare blevne fremsatte i Konsistorium, til paa anden Maade at raade Bod paa de Ulemper, Inspektionen havde fremhævet. Det ene gik ud paa at søge at forhindre disse ved et særligt Vagthold, som formentlig kun vilde være nødvendigt visse Timer om Dagen. Det andet gik ud paa at anbringe et Gitter, ikke mellem Søjlerne, men helt uden om disse, saaledes at de to Sider gik i Flugt med Kirkens Længdesider, og den tredje anbragtes omtrent 3 Alen foran det forreste Trappetrin; i saa Fald maatte da hele

Rummet inden for Gitteret brolægges med Fliser. I Skrivelse af 15de November s. A. bemærkede Inspektionen, at et Vagthold vilde medføre en stadig og betydelig Udgift for Kirken, da det ikke kunde begrænses til enkelte Timer om Dagen, men maatte udstrække sig til hele Dagen, ja Natten med, naar Hensigten skulde naas. Med Hensyn til Anbringelsen af Gitter fastholdt den sit eget Forslag, som ogsaa Bygningsinspektøren havde tilraadet som det hensigtsmæssigste og billigste. Den indrømmede vel, at man ved det andet Forslag vilde undgaa det indsnævrende Indtryk, som Gitteret mellem Pillerne vilde bidrage til at forøge, men mente dog, at det led af flere Ulemper. Dels vilde nemlig derved Adgangen til Kirken vanskeliggjøres mere, og Trængslen blive større, dels vilde det lægge Hindringer i Vejen for Ind- og Udstigning af Vogne, navnlig i daarligt Vejr, dels vilde endelig Pladsen foran Kirken indsnævres, og hertil vilde Magistraten næppe give sit Samtykke. Idet Inspektionen saaledes fastholdt sit eget Forslag, tilføjede det dog den Modifikation heri, at Gitterdøren mellem Pillerne indrettedes til at aabnes udad og ikke indad, da det var ved Udgangen af Kirken, at Trængsel navnlig maatte befrygtes. Saaledes modificeret bifaldt Konsistorium Inspektionens Forslag ved Skrivelse af 28de s. M.

— Da det i de senere Aar hyppigere var blevet Tilfældet, at Kirken overtog Vedligeholdelsen af Gravsteder, mod Erlæggelsen af en vis Sum til Kirken, ansaa Inspektionen det for ønskeligt, at bestemte Regler fastsattes med Hensyn til Vedligeholdelsespligtens Omfang og den Betaling, der herfor skulde ydes til Graveren, og gjorde herom under 14de Februar 1873 Indstilling til Konsistorium. Hvad Vedligeholdelsespligten angik mente Inspektionen, at Kirken ikke burde indlade sig paa en Fornyelse med Blomster og deslige Prydelser, hvorimod en Vedligeholdelse af blomstrende Træer eller anden Træplantning nok kunde overtages. Det maatte være en Selvfølge, at Gravstenes Indskrift burde fornys, Rækværk om Graven, Kors paa Sokkelsten o. s. v. vedligeholdes, men en Fornyelse af Ligsten eller Monument burde kun efter særlig Overenskomst overtages. Betalingen til Graveren burde rettest sættes til 2 Rd. af hvert 100 Rd. af den Kapital, Kirken modtog for Gravstedets Vedligeholdelse, dog ikke over 10 Rd., deri dog fradraget Administrationsgebyret til Kvæsturen. Foruden denne Betaling til Graveren maatte Kirken, som hidtil, betale Maling af Rækværk, fornyet Beplantning, Reparation paa Monumenter o. s. v. Til Forebyggelse af alle mulige Tvistigheder ansaa Inspektionen det for rettest, at der affattedes en Formular til en Deklaration, der kunde angive Kirkens Forpligtelse lige over for den enkelte, der saaledes ønskede et Gravsteds Vedligeholdelse overtaget af denne. Denne Deklaration foresloges saaledes affattet:

„Med Frue Kirkes Patronats Bifald overtages herved Vedligeholdelsen af Gravstedet Nr. _____, beliggende paa _____ Kirkegaard, tilhørende _____, købt den _____ paa _____ Aar for _____ Rd. Paa Gravstedet findes (Beskrivelse, f. Ex. Monument, Ligsten med Indskrift, Jerngitter eller Hæk, Beplantning).

Dette Gravsted forpligter Bestyrelsen for Frue Kirke sig til paa dennes Bekostning at vedligeholde i ordentlig og anstændig Stand, med fornøden Reparation og Maling, men uden nogen Fornyelse af Ligsten eller Monument, samt med Pasning af Træplantning og Buske, dog heri undtaget Fornyelse af Blomster og andre Zirplanter“.

Ved Skrivelse til Inspektionen af 14de Marts s. A. bifaldt Konsistorium, at en saadan Deklaration i slige Tilfælde udstedtes, samt at Betalingen til Graveren fastsattes, som af Inspektionen foreslaaet.

Følgende nye Legater ere tilkomne:

— Afdøde Enkefru Ida Vilhelmine Kramer, Enke efter Overretsassessor L. A. Kramer, skjænkede ved Testamente en Kapital af 200 Rd. til Kirken, mod at denne forpligtede sig til at vedligeholde hendes Gravsted paa Frue Sogns Assistentskirkegaard Litr. H. Nr. 34, indtil Skjødet udløb den 13de Juni 1945. Konsistorium bifaldt Modtagelsen af Legatet under 20de April 1872.

— Afdøde Generalmajor Blücher skjænkede ved Testamente en Kapital af 300 Rd. i kgl. Obligationer til Kirken, paa det Vilkaar, at denne da forpligtede sig til at vedligeholde hans Gravsted, der er anbragt i en af Blændingerne i Kirkegaardsmuren, indtil Skjødet udløb 1971. Heri indvilgede Konsistorium under 13de Maj 1872.

— Afdøde Etatsraadinde Ulrikka Christiane Povelsen skjænkede ved Testamente af 9de Marts 1870 en Kapital af 200 Rd. til Kirken til Vedligeholdelse af hendes og hendes Mands Gravsted, indtil Skjødet udløber 1950. Gaven modtoges af Konsistorium ved Skrivelse af 6te Juli 1872.

— I Følge Beslutning paa Skiftesamling i Boet efter afdøde Toldforvalter i Ribe, Justitsraad Georg August Emanuel Müller, anmodede Ribe Kjøbstads Skifteret under 17de August 1872 om, at Kirken vilde modtage et Indskrivningsbevis paa 300 Rd., med Forpligtelse til at vedligeholde Justitsraad Müllers Gravsted, Monumentlinien Nr. 3, kjøbt til Aar 1947, samt afgangne Generalkrigskommissær Münchs Gravsted Litr. H Nr. 56, kjøbt til Aar 1956. Heri samtykkede Konsistorium ved Skrivelse af 20de September 1872.

— Ved Testamente af 28de Juni 1872 skjænkede afdøde Snedkermester J. C. Nielsen 400 Rd. i kgl. Obligationer til Kirken, mod at den forpligtede sig til at vedligeholde hans og hans afdøde Hustrus Gravsted, indtil Skjødet udløber 1951. Ved Skrivelse af 19de Oktober s. A. modtog Konsistorium Gaven.

— Afdøde Enkefru Elisabeth Kirksteen, født Thomsen, skjænkede ved Testamente af 20de August 1866 en Kapital af 100 Rd. til Kirken, paa den Betingelse, at denne forpligtede sig til at vedligeholde hendes Moders, Abalone Thomsens Gravsted Nr. 45 paa Frue Assistentskirkegaard til Skjødets Udløb den 30te Maj 1940. Konsistorium modtog denne Gave ved Skrivelse af 8de November 1872.

Efter Andragende af Frøken Vilhelmine Blau bevilgede Konsistorium under 9de Juli 1864, at hendes Moders, Assessor pharm. Blaus Enkes Gravsted paa Frue Assistentskirkegaard, hvilket hun, efter at det var udløbet, manglede Evne til at forny, maatte forblive urørt, saa længe hun levede. Da hun i levende Live havde ytret Ønske om selv at komme til at hvile i dette Gravsted, tillod Inspektionen efter hendes Død, at Liget maatte nedsættes her, og begjærede derefter Konsistoriums Billigelse heraf. Denne blev givet ved Skrivelse af 4de Juli 1873, saaledes at Betalingen for Gravstedets Fornyse i 20 Aar blev eftergivet.

Den 25de Marts 1873 afgik Kirkens borgerlige Værge, Oberst, Grosserer N. F. Høffding, ved Døden. I hans Sted valgte Københavns Borgerrepræsentanter Kasserer ved Privatbanken, Justitsraad F. S. Bang.